



NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

21. august 2020

Indhold

Rådskonklusioner om et styrket Indre Marked	1
International konkurrenceevne og industriel resiliens	8

Rådskonklusioner om et styrket Indre Marked

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om det indre marked, der ventes drøftet med henblik på vedtagelse på rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. september 2020. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser, men udlægger Rådets samlede visioner for videreudviklingen af det indre marked i kølvandet på COVID-19.

Udkastet til rådskonklusioner lægger vægt på, at klare regler og effektiv håndhævelse er en forudsætning for EUs konkurrenceevne, vækst og jobskabelse. For at overkomme den økonomiske krise som følge af COVID-19, der særligt har påvirket SMV'er, fremhæver rådskonklusionerne, at der er behov for en fælles indsats for at fjerne byrder og barrierer for virksomheder. Konklusionerne opfordrer Kommissionen til at præsentere en rapport med en analyse af implementering og håndhævelse af regler på det indre marked og behovet for at indføre yderligere tiltag for at styrke det indre markeds resiliens.

Regeringen støtter udkastet til rådskonklusioner om videreudviklingen af det indre marked, hvor midlertidige barrierer vedtaget pga. COVID-19 skal elimineres og håndhævelsen af eksisterende regler forbedres til gavn for forbrugere og virksomheder. Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikret indre marked udgør fundamentet for at styrke EU's internationale konkurrenceevne og genoprette den europæiske økonomi efter COVID-19, idet det indre marked også må være fair, beskytte mod social dumping og sikre lønmodtagerrettigheder. Derudover lægger regeringen vægt på, at det indre marked medtænker langsigtede løsninger på navnlig det grønne og digitale område og understøtter omstillingen til en mindre miljøbelastende, mere cirkulær og klimaneutral økonomi.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 10. marts 2020 en pakke af meddelelser, indeholdende meddelelserne "Langsigtet handlingsplan for bedre gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked" (KOM (2020) 94), "Påpegning og håndtering af hindringer for det indre marked" (KOM (2020) 93), "En SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa" (KOM (2020) 103), "En ny industristrategi for Europa" (KOM (2020) 102), samt "En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi – For et renere og mere konkurren-

cedygtigt Europa” (KOM (2020) 98). Med pakken sammentænker Kommissionen sine indsatser for at styrke EU’s globale konkurrenceevne og sine prioriteter for de kommende fire år.

Rådskonklusionerne for det indre marked tager afsæt i pakken af meddelelser samt arbejdet med genopretningen af den europæiske økonomi og det indre marked efter COVID-19, herunder Kommissionens genopretningsstrategi i form af meddelelsen ”Et vigtigt øjeblik for Europa: Genopretning og forberedelser til den næste generation” (KOM (2020) 456), der adresserer, hvilke initiativer EU skal tage for at genoprette økonomien. Dertil kommer, at konklusionerne henviser til relevante strategier udgivet af Kommissionen så som den europæiske grønne pagt (KOM (2019) 0640) og den europæiske digitale strategi (KOM (2020) 67).

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne indeholder Rådets prioriteter for Kommissionen og Rådets arbejde med videreudviklingen af det indre marked.-Udkastet til rådskonklusionerne fokuserer på en bred vifte af budskaber og indsatser. Konklusionerne fremhæver bl.a., at klare regler og effektiv håndhævelse er en forudsætning for europæisk konkurrenceevne, vækst og jobskabelse. For at kunne overkomme den økonomiske krise som følge af COVID-19, der særligt har påvirket SMV’er, er der behov for en fælles indsats for at løfte byrder og barrierer for virksomheder, herunder:

- Fjernelse af midlertidige foranstaltninger, indført som følge af COVID-19, og sikring af, at foranstaltningerne ikke bliver permanente. De eksisterende procedurer for informationsudveksling, koordination og samarbejde mellem medlemsstater og Kommissionen skal anvendes effektivt til at styre det indre marked.
- Bedre implementering og håndhævelse af indre markedsregler i tråd med meddelelsen handlingsplanen for bedre håndhævelse og implementering fra marts 2020 (KOM (2020) 94). Bl.a. nævnes den nyetablerede Single Market Enforcement Task-force (SMET) og eksisterende instrumenter som problemløsningstjenesten SOLVIT og indre markedsresultattavlen som vigtige instrumenter til at opnå bedre implementering og håndhævelse af eksisterende regler.
- En indsats fra både medlemsstater og Kommissionens side for at bekæmpe de barrierer, der er identificeret i handlingsplanen for bedre håndhævelse og implementering (KOM (2020) 94) fra marts 2020. Det gælder bl.a. forskelligartet implementering, manglende gennemsigtighed i national lovgivning og administrative byrder.

- Fremtidssikring af det indre marked. Det skal ske bl.a. ved lovudvikling i overensstemmelse med principperne for bedre regulering, et velfungerende standardiseringssystem og etableringen af ”kvikskrænker” (one stop-shops) for SMV’er i hver medlemsstat.

Derudover fremhæver konklusionerne, at den grønne og digitale omstilling skal drive den europæiske genopretning efter COVID-19 og vækst. Øget integration af det indre marked skaber mulighed for, at nye grønne og digitale forretningsmodeller kan skaleres på tværs af det indre marked til gavn for den grønne og digitale omstilling. Der peges også på, at der er behov for at styrke EU’s økonomiske og sociale resiliens og strategiske autonomi inden for nøgleteknologier, strategiske værdikæder og industrielle økosystemer.

Endelig efterspørger rådskonklusionerne, at Kommissionen udgiver en strategisk rapport den 15. januar 2021, der dels skal 1) vurdere implementeringen af Kommissionens meddelelse om gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked; dels 2) vurdere det indre markeds resiliens på baggrund af erfaringerne fra COVID-19; dels 3) analysere behovet for yderligere regulatoriske og ikke-regulatoriske tiltag.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser og medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv andre konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Udkast til rådskonklusionerne har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 26. juni 2020. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv og Dansk Industri (DI).

Dansk Erhverv lægger vægt på det løbende behov for at forbedre det indre marked og udnytte det fulde potentiale. Særligt nu hvor den europæiske økonomi er hårdt presset af COVID-19-krisen, bør det sikres, at den fulde værdi af samarbejdet realiseres. Dansk Erhverv finder det positivt, at der lægges vægt på en koordineret genåbning og aftrapning af de særlige tiltag, der har været nødvendige under COVID-19-krisen, men som i mange tilfælde har fragmenteret og forvredet det indre marked. Hertil kommer, at teksten hensigtsmæssigt identificerer de fire friheder samt fuld implementering og håndhævelse af disse som centrale i det videre arbejde for at sikre fuldt afkast af det indre marked.

DI finder ligeledes, at et velfungerende indre marked er en forudsætning for EU's genopretning og vækst. Det er derfor godt, at rådskonklusionerne både har fokus på, 1) at fjerne barrierer som er opstået i forbindelse med COVID-19, 2) at styrke det indre markeds modstandskraft overfor fremtidige chok som COVID-19, 3) og at undersøge i hvilken udstrækning de nuværende redskaber er tilstrækkelige til at bekæmpe de eksisterende barrierer. DI finder i den forbindelse, at Kommissionen bør pålægges at redegøre systematisk for, hvordan de enkelte barrierer på det indre marked skal løses. Samtidig beklager DI, at genopretningsplanen efter COVID-19 indeholder så få ikke-finansielle tiltag til støtte for det indre marked. Hvis europæisk økonomi skal genoprettes og sikre fremtidig vækst, er det afgørende at styrke og videreudvikle det indre marked, fremfor blot at vende tilbage til niveauet før krisen. Man bør derfor ifølge DI foretage større reformer ved at fjerne barrierer og åbne yderligere op, ikke mindst på det indre marked for services.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkastet til rådskonklusioner har været drøftet i Rådets arbejdsgruppe for konkurrenceevne og vækst. Der er generelt opbakning blandt medlemsstaterne til rådskonklusionernes overordnede formål om at sikre et velfungerende indre marked. En gruppe af lande har arbejdet for, at konklusionerne skulle indeholde referencer til en styrket industripolitisk indsats, hvilket en gruppe af navnlig de mindre medlemsstater har arbejdet imod, da konkurrenceevnerådet forventes at udarbejde et selvstændigt sæt konklusioner herom i november.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter udkastet til rådskonklusioner om videreudviklingen af det indre marked. Regeringen anser et effektivt indre marked som det primære redskab til at sikre danske jobs, vækst og konkurrenceevne, idet det indre marked også må være fair, beskytte mod social dumping og sikre lønmodtagerrettigheder.

Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikret indre marked udgør fundamentet for at styrke EU's konkurrenceevne og genoprette den europæiske økonomi. Regeringen lægger vægt på, at barrierer indført pga. COVID-19 tilbagerulles og at det indre marked ikke blot bringes tilbage til situationen før COVID-19, men videreudvikles for at styrke danske virksomheders eksportmuligheder.

I forlængelse heraf lægger regeringen vægt på, at det indre marked medtænker langsigtede løsninger på navnlig det grønne og digitale område. EU's grønne pagt skal udgøre ryggraden i genopretningen, og klima og miljø skal i større grad tænkes ind som et tværgående hensyn i EU-lovgivningen, inkl. det indre marked. Udviklingen mod et 0-emissions, cirkulært og et klimaneutralt samfund i EU senest i 2050 bør gå hånd i hånd med en konkurrencedygtig økonomi, der understøtter grønne løsninger som en europæisk styrkeposition og kan bidrage til dansk eksport af grønne løsninger.

Det er samtidig vigtigt, at digitaliseringen bidrager til at adressere samfundets udfordringer. Etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst. Regeringen ser udrulningen af højhastighedsnet og sikker 5G som en kritisk teknologi, der vil være afgørende for udviklingen af nye, innovative produkter og tjenester i de kommende år.

Regeringen arbejder for, at der i videreudviklingen af det indre marked fokuseres på en integreret tilgang, hvor silotænkningen mellem eksempelvis markederne for varer, tjenesteydelser herunder digitale tjenesteydelser nedbrydes, eftersom mange virksomheders forretningsmodeller involverer både varer, fysiske tjenester, data og digitale løsninger.

Regeringen støtter et styrket fokus på implementering og håndhævelse, så reglerne for det indre marked anvendes mere ensartet og derigennem bidrager til juridisk sikkerhed, der gavner investeringslysten og virksomhedernes mulighed for at skalere på tværs af grænserne.

Regeringen arbejder for, at problemløsningstjenesten SOLVIT styrkes, da netværket tilbyder borgere og virksomheder et attraktivt alternativ til ofte dyre og langvarige domstolsprøvelser. Regeringen arbejder i den forbindelse for, at medlemsstaterne prioriterer netværket.

Regeringen anser digitaliseringsklar og fremtidssikker regulering for at være et vigtigt instrument i forhold til at fjerne barrierer for iværksættere og SMV'er, der ønsker at skalere på tværs af det indre marked.

Regeringen arbejder for et velfungerende europæisk standardiseringssystem mhp. at styrke SMV'ers vækstmuligheder på det indre marked. Det er især vigtigt for SMV'ers mulighed for at bidrage til den grønne omstilling, da effektiv standardisering kan skabe klare rammer for nye grønne og digitale teknologier.

Regeringen arbejder for, at der etableres kvikskranker ("one-stop-shop"), der forpligter medlemsstaterne til at give virksomhederne et skræddersyet og koordineret svar om de regler, som virksomheden skal efterleve i det pågældende land. Dette vil gøre det nemmere for virksomheder at identificere relevante informationer og procedurer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

International konkurrenceevne og industriel resiliens

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Formandskabet har på konkurrenceevnerådsmødet den 18. september 2020 lagt op til en politisk drøftelse om international konkurrenceevne og industriel resiliens. Drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i Kommissionens industristrategi og genopretningsstrategi fra henholdsvis marts og maj 2020, der begge rummer industripolitiske initiativer, hvis udmøntning har betydning for den internationale konkurrenceevne og den industrielle resiliens.

Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikret indre marked udgør fundamentet for at styrke EU's internationale konkurrenceevne og genoprette den europæiske økonomi. Derudover lægger regeringen vægt på, at der i styrkelsen af EU's konkurrenceevne er fokus på langsigtede løsninger på navnlig det grønne og digitale område, der kan være med til at kickstarte den europæiske økonomi samt fastholde de langsigtede visioner i EU's grønne pagt og digitale strategi. Endelig lægger regeringen vægt på, at industriel resiliens blandt andet sikres gennem en diversificering af globale forsynings- og værdikæder og ikke en afvikling heraf.

2. Baggrund

Kommissionen lancerede den 10. marts 2020 meddelelsen ”En ny industristrategi for Europa” (KOM (2020) 102), der sigter mod at forbedre EU's internationale konkurrenceevne samt styrke omstillingen til en digital og klimaneutral økonomi. Som følge af COVID-19 pandemien anmodede Det Europæiske Råd den 26. marts 2020 Kommissionen om at udarbejde en langsigtet handlingsplan for genopretningen af den europæiske økonomi. Den 27. maj 2020 præsenterede Kommissionen en pakke af forslag vedr. EU's flerårige finansielle ramme 2021-27 (MFF) og genopretning af landenes økonomier i lyset af COVID-19-krisen, heriblandt meddelelsen ”Et vigtigt øjeblik for Europa: Genopretning og forberedelser til den næste generation” (KOM (2020) 456), der adresserer hvilke initiativer EU skal tage for at genoprette økonomien. På den uformelle videokonferencemøde for EU's konkurrenceevne- og industriministre den 12. juni blev EU's konkurrenceevne- og industriministre enige om en fælles erklæring om Kommissionens genopretningsplan¹.

¹ Link til erklæringen: <https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2020/06/12/joint-statement-of-ministers-responsible-for-the-internal-market-and-industry-on-the-recovery-plan-for-europe/>

Udover ovenstående meddelelser forventes drøftelsen at ske i lyset af Kommissionens tidligere lancerede strategier, herunder navnlig meddelelserne ”Den Europæiske Grønne Pagt” (KOM (2019) 640), ”Europas digitale fremtid i støbeskeen” (KOM (2019) 67) samt ”En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa” (KOM (2020) 98). Dertil forventes drøftelsen også at tage afsæt i Kommissionens hvidbog om lige konkurrencevilkår i forbindelse med udenlandske subsidier (KOM (2020) 253).

3. Formål og indhold

Drøftelsen forventes at være centreret om de to emner international konkurrenceevne og industriel resiliens.

Det er forventningen, at drøftelsen vil omhandle, hvordan EU kan styrke sin internationale konkurrenceevne særligt i lyset af den forestående opgave med at genoprette økonomien som følge af COVID-19. Udgangspunktet for drøftelsen forventes at være udmøntningen af de industripolitiske initiativer, der blev omtalt i Kommissionens industristrategi fra den 10. marts 2020 og som sigter mod at forbedre EU's globale konkurrenceevne. Det er blandt andet det kommende industriforum, etableringen af industrialliancer samt brugen af statsstøtteværktøjet *vigtige projekter af fælles europæisk interesse* (IPCEIs). Herudover forventes også prioriteringen af andre politikområder og initiativer, der har betydning for EU's konkurrenceevne, at blive bragt på banen, heriblandt det indre marked, den grønne og digitale omstilling samt konkurrencepolitikken.

Drøftelsen af industriel resiliens forventes at tage udgangspunkt i erfaringerne fra COVID-19 pandemien samt det stigende fokus på den skærpede globale konkurrence, der særligt har betydning for visse dele af industrien. Centralt for drøftelsen ventes at være, hvordan man i EU kan sikre, at man fremover i tilfælde af et tilsvarende eksternt chok har en mere robust økonomi og industri, hvad angår både opretholdelsen af det indre marked og forsyningsikkerheden. Drøftelsen forventes endvidere at berøre, hvordan EU kan skærme sig mod unfair konkurrence fra virksomheder fra tredjelande, som modtager subsidier, der ikke følger samme regelsæt og mål som europæiske subsidier.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til et skærpet fokus på EU's internationale konkurrenceevne og industrielle resiliens.

I forhold til drøftelsen af EU's internationale konkurrenceevne ventes der modsatrettede holdninger til, hvordan EU's konkurrenceevne skal styrkes oven på COVID-19-krisen, herunder ift. vægningen af et dybere og mere effektivt indre marked og opdaterede konkurrenceregler. På den ene side står de klassiske industritunge medlemsstater, der ventes at lægge vægt på øget anvendelse af IPCEI-instrumentet, mens særligt mindre medlemsstater ventes at betone vigtigheden af ikke at opgive grundprincipperne i det indre marked og argumentere for forbedring af de generelle erhvervsvilkår. Det forventes derudover, at visse medlemsstater vil henvise til, at den økonomiske krise nødvendigvis må føre til en lempelse af målsætningerne i EU's grønne pagt, således at industrien og arbejdspladserne kan følge med. Omvendt ventes andre lande at ville argumentere for, at genopretningen skal have et væsentligt grønt og digitalt fokus og derigennem bidrage til, at EU's høje klimaambitioner fastholdes, idet de ses som en betingelse for vækst og beskæftigelse på længere sigt.

Drøftelsen af industriel resiliens forventes for mange lande at blive koblet sammen med genopretningen af økonomien. En række medlemsstater forventes at understrege behovet for at tage en række industripolitiske værktøjer i brug for at adressere unfair konkurrence fra tredjelande og EU's afhængighed af tredjelande, herunder navnlig i forhold til kritiske sundhedsprodukter og strategisk vigtige teknologier.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikret indre marked udgør fundamentet for at styrke EU's konkurrenceevne og genoprette den europæiske økonomi. Regeringen lægger således vægt på, at udmøntningen af genopretningsværktøjerne forankres i de europæiske værdier og kerneprincipper om fri og fair konkurrence, kontrol med statsstøtte, ikke-diskrimination og bevarelse af åbne markeder.

Derudover lægger regeringen vægt på, at den grønne og digitale omstilling fastholdes som de centrale vækstdrivere til at få EU ud af krisen og understreger betydningen af forskning og innovation herfor. Regeringen vil arbejde for, at EU's grønne pagt samt digitale strategi udgør rygraden i indsatsen for at styrke EU's konkurrenceevne, og at momentum fastholdes for at kunne opnå de langsigtede målsætninger, herunder bl.a. EU's mål om klimaneutralitet senest i 2050. Med dette afsæt kan EU inspirere globalt, hvilket også styrker EU's globale handlingsspor.

Regeringen vil desuden arbejde for, at EU fokuserer på strategiske værdikæder, der er til gavn for den grønne omstilling samt EU's digitale og teknologiske kapaciteter, og således ikke fremmer værdikæder med et fossilt fokus. Et fokusområde er bl.a. videreudvikling af de europæiske energisystemer, så de med tiden kan være fuldt ud baseret på vedvarende energi, understøtte elektrificering, lagring og integration af energisystemer, herunder vedvarende brint og power-to-x. Regeringen arbejder generelt for, at brugen af statsstøtte fortsat begrænses til at afhjælpe markedsfejl eller til at overkomme store samfundsmæssige udfordringer såsom den grønne omstilling.

Regeringen støtter desuden Kommissionens ambition om at mindske EU's afhængighed af tredjelande inden for strategisk vigtige teknologier og styrke EU's forsyningssikkerhed. Regeringen finder samtidig, at et europæisk fokus på at sikre større forsyningssikkerhed ikke må lede til protektionisme. I den forbindelse lægger regeringen vægt på, at EU's industrielle resiliens blandt andet sikres gennem en diversificering af globale forsynings- og værdikæder og ikke en afvikling heraf.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.